

Františkovo slovo

č.215

Slovenští biskupové děkují parlamentu za odmítnutí Istanbulské úmluvy

Zveřejněna exhortace Christus vivit: Zamilujte si svobodu, kterou nabízí Ježíš

Katecheze o apoštolské cestě do Maroka

Ve Vatikánu proběhnou duchovní cvičení pro jihosúdánské vůdce

O přímluvné modlitbě

Otazníky na „synodální cestou“ německé církve

Otec Cantalamessa: Při adoraci se stáváme autentickými v nejhlubším smyslu

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Slovenští biskupové děkují parlamentu za odmítnutí Istanbulské úmluvy

Bratislava. Předseda Slovenské biskupské konference arcibiskup Zvolenský přivítal páteční rozhodnutí parlamentu, který se v pátek (29. března) rozhodl požádat vládu, aby nepokračovala v procesu směřujícím k ratifikaci Istanbulské úmluvy. Vládní kabinet má také oznámit Radě Evropy, že Slovensko se nehodlá stát smluvní stranou této dohody o předcházení násilí na ženách a domácímu násilí.

Arcibiskup Zvolenský zdůrazňuje, že jde o ideologický dokument, který skrývá mnoho „vážných rizik, na které upozornili rovněž nejvyšší představitelé křesťanských církví na Slovensku.“ Bratislavský arcibiskup dodává, že slovenští biskupové nijak nezlehčují závažnost násilí páchaného na ženách, které je „v jakékoli podobě nepřipustné a odsouzeníhodné, nelze ho nikdy tolerovat a musí být vyvinuto veškeré úsilí na jeho zastavení,“ stojí v prohlášení. Zároveň však upozorňuje, že „pokusy podsouvat genderovou ideologii“ v rámci tématu ochrany žen jsou „nepřijatelné“. „Jsem rád, že se naše země k ratifikaci dohody nepřipojí,“ stojí v prohlášení předsedy Konference slovenských biskupů. „Doufám, že slovenské zákonodárství v rámci legitimního úsilí o ochranu ženy před násilím nepodlehne mezinárodním tlakům a neopustí neměnnou pravdu o identitě muže a ženy.“

Hlasování v Národní radě, která je nejvyšším zákonodárným orgánem na Slovensku, proběhlo minulý pátek. Z jejích 133 členů hlasovalo celkem 101 pro rezoluci, která zavazuje vládu, aby nepřistupovala na ratifikaci Istanbulské úmluvy. Během parlamentní debaty bylo konstatováno, že dokument je v rozporu se slovenskou Ústavou, která definuje manželství jako svazek muže a ženy.

Istanbulská úmluva z roku 2011 oficiálně usiluje o prevenci násilí vůči ženám, ve skutečnosti však některé její části zavazují k přijetí postulatů genderové ideologie, včetně nové definice pohlaví. Před rokem Evropský parlament vyzval k co nejrychlejší ratifikaci dokumentu. Česká republika se k úmluvě připojila 2. května loňského roku jako 41. stát. K ratifikaci smlouvy dosud nedošlo.

Zveřejněna exhortace Christus vivit: Zamilujte si svobodu, kterou nabízí Ježíš

Vatikán. Svatý stolec dnes zveřejnil postsynodální apoštolskou exhortaci "Christus vivit", kterou papež František adresuje "mladým z celého světa a všemu Božímu lidu". Dokument má formu listu, který se skládá z devíti kapitol rozčleněných do 299 odstavců. Rozsáhlý text obsahuje analýzy situace mladých lidí dnešní doby, ale také povzbuzení a rady pro plné prožití mládí v přátelství s Kristem.

Dokument byl představen veřejnosti v tiskovém středisku Svatého stolce. Mezi mnoha aspekty nové exhortace upozornil **mons. Fabio Fabene** na vztah mezi mladými a Božím lidem, který Svatý otec specifikuje ve 3. kapitole dokumentu.

„Mladí lidé nejsou vnímáni jako kategorie, která by stála mimo církvev nebo dokonce v opozici vůči ní. Mladí lidé jsou integrální součástí církve a je žádoucí, aby byli stále více zapojeni do jejího každodenního života (...) Neexistuje „církev mladých“. A neexistuje ani „církev s mladými nebo pro mladé“, existuje jediné „tělo“, církvev, a mladí jsou jejími živými a kreativními údy, kteří svou přináležitostí přispívají k životu všech a podílejí se na hlásání evangelia a krásy života v Kristu. Kromě toho sami mladí lidé v závěrečném dokumentu presynodálního shromáždění, které probíhalo v Římě v březnu minulého roku, mluvili o sobě a svém podílu na životě církvev jako o mladé církvi a nikdy jako o církvi mladých.“

Doprovázet chybující

Církev může vždy upadnout do pokušení ztráty entuziasmu a mladí lidé jí mohou pomáhat, aby v tomto smyslu zůstala mladá, aby neupadala do korupce, nezpychla, neměnila se v sektu, aby byla schopná svědectví, stála nablízku těm nejspolednějším a odepsaným, bojovala za spravedlnost a nechávala se vést pokorou, citoval z 37. článku exhortace **prefekt Úřadu pro komunikaci Paolo Ruffini**. Ve svém prezentaci se obracel k novinářům. Vybídl je především k tomu, aby nezaměňovali část za celek, protože to vede k falešnému popisu skutečnosti. Zastavil se také u tématu doprovázení, které bylo jedním z ústředních momentů synody:

„Nemůžeme být církví, která by neplakala nad dramaty svých mladých dětí. Nesmíme jim nikdy přivykat, protože, kdo neumí plakat, není matkou,“ stojí v 75. paragrafu. Plakat znamená trpět spolu. Zakoušet soucit. Soucit je základním momentem pro schopnost skutečné komunikace. Sdílet utrpení je přesným protikladem k uchylování se k okamžitým závěrům, které nás oddělují od druhých. Plakat znamená doprovázet. Mnozí si vzpomenou, jak mnoho se mluvilo během synody o významu doprovázení. O tom, jak lze či spíše je třeba doprovázet i toho, kdo chybuje, nikoli proto, abychom chybovali spolu s ním, ale abychom mu osvítili mysl.“

Synoda v této věci poukázala na obraz cesty do Emauz, kde Ježíš doprovází, navazuje nit paměti a poznání a pomáhá v probuzení vědomí v trpělivém dialogu.

Neredukujte život na web

Velkou pozornost věnuje nová exhortace také digitálnímu prostoru. Nejde totiž pouze o užívání nástrojů komunikace, nýbrž o život v digitalizované kultuře, která má hluboký dopad na vnímání času a prostoru, sebe sama, druhých a světa, na způsob komunikace, získávání informací a navazování vztahů (srov. ChV 86), vybírá dále z textu exhortace Paolo Ruffini:

„Digitální prostředí je na jedné straně kontextem účasti na sociopolitické sféře a aktivního občanství, místem nezbytným ke komunikaci s mladými lidmi a potřebným pro pastorační aktivity (srov. ChV 87), ale je také územím samoty, manipulace, zneužívání a násilí, až po extrémní případy dark web (ChV 88). Tyto uzavřené kruhy usnadňují šíření falešných informací a zpráv, živí předsudky a nenávist. Šíření fake news je výrazem kultury, která ztratila smysl pro pravdu a přizpůsobuje skutečnost partikulárním zájmům. Pověst některých lidí je ohrožena skrze povrchní mechanismy on line. A tento jev se dotýká také církve a jejích pastýřů.“

Cituje z exhortace vatikánský prefekt pro komunikaci. Papež povzbuzuje mladé lidi, aby neredukovali svůj život pouze na existenci na webu, ale využívali všech jazyků, které mají k dispozici, včetně ticha a kontemplace, umění, hudby, sportu, sociální angažovanosti a charity. Vybízí je k převrácení perspektivy a úsilí navazovat vztah reálného s virtuálním. Dávejte přednost „jazyku blízkosti, nezištné, vztahové, existenciální lásky, která se dotýká srdce“ (ChV 211), píše František.

Svoboda nabízená Ježíšem

Na mladé se obrací s apelem v pravém slova smyslu:

„Drazí mladí, máte nekonečnou cenu! Nejste kusy, které se dají rozprodat v dražbě! Prosím vás, nenechte se koupit, nenechte se svést, nenechte se zotročit ideologickými kolonizacemi.... Opakujte si to nepřetržitě: Nejsem v dražbě, není na mě vypsána cena. Jsem svobodný! Zamilujte si tuto svobodu, svobodu, kterou vám nabízí Ježíš (ChV122)“

Svoboda od stereotypů je pro předávání křesťanství zásadní – píše v exhortaci papež František s odkazem na sv. Oscara Romera, biskupa a mučedníka. Křesťanství totiž není souhrnem pravd, v něž je třeba věřit, zákonů, které je třeba dodržovat, a zákazů. Křesťanství je Osoba, která mne tolik miluje, že si nárokuje moji lásku. Křesťanství je Kristus. A Kristus je živý.

Katecheze o apoštolské cestě do Maroka

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V sobotu a neděli jsem uskutečnil apoštolskou cestu do Maroka na pozvání Jeho Veličenstva krále Mohameda VI. Jemu a dalším marockým představitelům znovu děkuji za vřelé přijetí a veškerou spolupráci. Zejména králi, který se ke mně choval velice bratrsky a přívětivě.

Děkuji zejména Pánu, který mi umožnil učinit další krok na cestě dialogu a setkání s muslimskými bratry a sestrami, abych byl – jak pravilo motto této návštěvy - »služebníkem naděje« v dnešním světě. Putoval jsem ve stopách dvou světců: Františka z Assisi a Jana Pavla II. Před 800 lety přinesl František poselství pokoje a bratrství sultánovi Al Malik Al Kamilovi a v roce 1985 papež Wojtyła vykonal paměťhodnou návštěvu Maroka po té, co ve Vatikánu přijal krále Hassana II. jako vůbec první hlavu muslimského státu. Někdo se může zeptat: proč chodí papež k muslimům a nikoli jen ke katolíkům? Proč existuje tolik náboženství, jak je možné, že existuje tolik náboženských vyznání? S muslimy jsme potomky téhož otce Abrahama. Proč Bůh dopouští, že existuje tolik náboženských vyznání? Bůh to dopustil: scholastičtí teologové ukazovali, že v Bohu je *voluntas permissiva*. Bůh dopustil skutečnost, že existují mnohá náboženství. Některá mají kulturní původ, ale vždycky hledí k nebi, vzhlížejí k Bohu. Avšak Boží vůlí je bratrství mezi námi a zejména – což je důvod této cesty – s našimi bratry, muslimy, kteří jsou Abrahamovými potomky jako my. Netřeba se děsit tohoto rozdílu: Bůh to dopustil. Děsit se máme, nejednáme bratrsky a neubíráme se životem společně.

Sloužit naději v naší době znamená především stavět mosty mezi civilizacemi. Bylo mi potěšením a ctí, že jsem tak mohl učinit společně s ušlechtilým Marockým královstvím na **setkání s jeho lidem a představiteli**. Spolu s králem Mohamedem VI. jsme připomněli některé významné mezinárodní konference, které se v posledních letech konaly v této zemi, a podstatnou roli náboženství při obraně lidské důstojnosti a prosazování pokoje, spravedlnosti a péče o stvoření, náš společný dům. V této perspektivě jsme spolu s králem podepsali **Výzvu za Jeruzalém**, aby toto Svaté město bylo uchováno jako poklad lidstva a místo mírumilovného setkání zejména věřících třech monoteistických náboženství.

Navštívil jsem mauzoleum Mohameda V., kde jsem vzdal hold Jeho památce a památce Hassana II., a také Institut pro formaci imámů, kazatelů a kazatelek. Tento islámský Institut pěstuje úctu k jiným náboženstvím, odmítá násilí a integralismus, tedy akcentuje, že všichni jsme bratři a máme se zasazovat za bratrství.

Zvláštní pozornost jsem věnoval migraci ať již v promluvě ke státním představitelům, tak zejména na zvláštním **setkání s migranty**. Někteří z nich zakusili, jak se život emigranta mění a nabývá lidskosti, setká-li se s komunitou, která jej přijme jako člověka. Toto je zásadní. Právě v marockém Marakéši byl v prosinci loňského roku přijat *Globální pakt o bezpečné, řízené a legální migraci*. Důležitý krok mezinárodního společenství směrem k převzetí odpovědnosti. Svatý stolec podal svůj přínos, shrnutý čtyřmi slovesy: přijímat, chránit, podporovat a začleňovat. Nejde o to sesílat shora podpůrné projekty, nýbrž společně se vydat cestou těchto čtyřech činností, abychom budovali pospolitost a země, které se při zachování svých kulturních a náboženských identit otevrou rozdílům a dokáží je ocenit ve smyslu

lidského bratrství. Církev v Maroku se intenzivně snaží být migrantům nablízku. Nerad říkám *migranti*, raději mám *migrující lidé*. Víte proč? Protože *migrant* odkazuje k adjektivu, zatímco *člověk* je substantivum. Upadli jsme do kultury adjektiv, užíváme přídavná jména a zapomínáme na ta podstatná. Adjektivum se pojí vždycky k podstatnému jménu, k člověku, *migrant* je *člověk*. Tak se zachová respekt a neupadá se do zmíněné kultury přídavných jmen, která je velice tekutá, příliš „mlhavá“. Církev v Maroku se snaží být intenzivně nablízku migrujícím lidem, a proto jsem chtěl vyjádřit poděkování a povzbuzení těm, kdo se velkodušně nasazují, aby jim sloužili, a uskutečňují tak Kristova slova: »Byl jsem na cestě a ujali jste se mně« (Mt 25,35).

Nedělní den byl věnován křesťanské komunitě. Nejprve jsem navštívil Venkovské centrum sociálních služeb, vedené sestrami vincentkami - těmi, které vedou pediatrickou ordinaci tady v Domě sv. Marty - spolupracují s četnými dobrovolníky a poskytují nejrůznější služby obyvatelstvu.

V katedrále v Rabatu jsem se **setkal s kněžími, zasvěcenými osobami a Ekumenickou radou církví**. V Maroku je malé stádce a proto jsem připomněl evangelní obrazy soli, světla a kvasu (srov. Mt 5,13-16; 13,33). Záleží nikoli na kvantitě, nýbrž na tom, aby sůl měla chuť, světlo svítilo a kvas měl schopnost prokvasit celé těsto. A to nepochází od nás, nýbrž od Boha, z Ducha svatého, který z nás činí Kristovy svědky tam, kde jsme, v dialogickém a přátelském stylu, kterým žijeme především my křesťané, neboť – jak říká Ježíš – »podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku k sobě navzájem« (Jan 13,35).

Radost církevního společenství našla svůj základ a plný výraz v **nedělní eucharistii, slavené ve sportovní hale hlavního města**. Tisíce lidí ze 60 různých národností! Jedinečná epifanie Božího lidu v srdci islámské země. Podobenství o milosrdném Otci ukázalo krásu Božího záměru, podle něhož mají mít všechny Jeho děti podíl na Jeho radosti, na slavnosti odpuštění a smíření. Na tuto slavnost přijdou ti, kdo dokážou uznat, že potřebují Otcovo slitování, a dovedou se s Ním radovat, když se bratr či sestra vrací domů. Nikoli náhodou zaznělo toto velké podobenství tam, kde muslimové denně vzývají Milostivého a Milosrdného. A tak pouze ten, kdo se narodil znovu a žije v náruči tohoto Otce, může být ve světě služebníkem naděje. Vřelé díky.

Ve Vatikánu proběhnou duchovní cvičení pro jihosúdánské vůdce

Vatikán. Papež František podpořil odvážnou akci, která má ukončit krvavou válku v Jižním Súdánu a posílit mírový proces v celém regionu. Příští týdem proběhnou ve Vatikánu duchovní cvičení pro znepřátelené vůdce této africké země.

O duchovních cvičeních pro súdánské exponenty informoval vatikánský tiskový mluvčí. Neprozradil nicméně, jak budou probíhat. Ví se pouze tolik, že příští úterý (9. dubna) přijede do Vatikánu na Františkovo pozvání prezident Jižního Súdánu Salva Kiir a vůdce opozice, někdejší viceprezident Riek Machar. Cílem setkání je definitivní ukončení občanské války v tomto nejmladším státu světa a posílení míru v této oblasti Afriky.

Připomeňme, že nejde o první mírovou iniciativu ve prospěch Jižního Súdánu. Papež vyslal do této země kardinála Petera Turksona, který jednal se znepřátelenými stranami konfliktu. V polovině března přijal na soukromé audienci jihosúdánskému prezidentovi. Hovořilo se tehdy o mírové dohodě, která by vedla k definitivnímu ukončení konfliktů, návratu uprchlíků a vysídlelců a k integrálnímu rozvoji země.

O přímluvné modlitbě

Vatikán. O odvaze, kterou je třeba vkládat do modlitby, kázal dnes Svatý otec při ranní mši, které se v kapli Domu sv. Marty účastnil prezident Italské republiky Sergio Mattarella, jak sdělilo vatikánské tiskové středisko.

Podnětem bylo papeži první čtení z knihy Exodus (32,7-14), které podává Mojžíšovu přímlyvnou modlitbu za lid, který si ulil zlatého býčka, aby se mu klaněl jako by to byl Bůh. Sám Hospodin sděluje Mojžíšovi: »tvůj lid, který jsi vyvedl z egyptské země, si přivodil zkázu« a – paradoxně – jej vyzývá »nebraň mi, ať vzplane můj hněv proti nim, ať je vyhubím«. „Mojžíš - komentoval papež František – začne prosit Boha, aby tak nečinil, a mluví jako mistr k učedníkovi. Přesvědčuje Boha mírně a rozhodně, aby upustil od svého záměru: »Proč plane tvůj hněv proti tvému lidu, který jsi vyvedl velkou silou z egyptské země? Proč mají Egypťané říkat: Do zkázy je vyvedl, aby je povraždil v horách? Rozpomeň se na Abraháma, Izáka a na Izraele, své služebníky«. „Mojžíš – komentoval papež – jako by říkal: neudělej si ostudu něčím takovým.“ A Hospodin se »se nad nimi slitoval« - uzavírá dnešní liturgické čtení.

Papež ve stejné souvislosti zmínil jednu evangelní epizodu, v níž Ježíš provokativně odpovídá kananejské ženě, která po něm žádá, aby z její dcery vyhnal zlého ducha (Mt 15,21-28): »Není správné vzít chléb dětem a hodit ho psíkům« (v.26). „Ženu to však neodradí, nezděsí se a neodbytně prosí dál, až dosáhne cíle. Tak jednají ti, kdo věří, že Pán může udělit milost – dodal Svatý otec.

„Je zapotřebí velké odvahy k takové modlitbě. A my jsme nezřídka vlažní. Někdo nám např. řekne: Modli se za mne, protože mám ten a ten problém. Odpovím, že ano, a pomodlím se dvakrát Otčenáš, dvakrát Zdravas a potom zapomenu. Takto ne! Modlit se jako papoušek nestačí. Pravá modlitba se vede s Pánem. A když se mám přimlouvát, musím si počínat takto odvážně. Lidé v běžné mluvě používají výraz, který je pro mne výmluvný, když řeknou, že něco »dělají naplno«. Platí to také v přímlyvné modlitbě. Je to odvaha zajít dál. Možná, že vznikne pochybnost: jak vím, že mne Pán vyslyší? Máme jednu jistotu. Ježíš je tím velkým přímlyvcem.“

Ježíš – řekl dále papež - je po Nanebevstoupení před Otcem a přimlouvá se za nás, jak před svým Umučením přislíbil Petrovi, že se za něho bude přimlouvát, aby jeho víra nezanikla (srov. Lk 22,32):

„Ježíš se přimlouvá. Prosí za nás nyní. A když se modlím, ať přesvědčováním či smlouváním, žvatláním či diskutováním s Pánem, je to Ježíš, kdo moji prosbu přináší a předkládá Otcí. A Ježíš nemusí před Otcem mluvit, ukazuje mu svoje rány. Otec vidí tyto rány a uděluje milost. Když se modlíme, myslíme na to, že tak činíme spolu s Ježíšem. Když se přimlouváme odvážnou modlitbou, činíme tak s Ježíšem, který je naší odvahou. Ježíš je naší jistotou a přimlouvá se nyní za nás.“

„Odvaha, je tedy tím, co je třeba vkládat do modlitby,“ vybízel papež.

„Kéž nás Pán obdaří milostí ubírat se touto cestou a učit se přímlyvné modlitbě. A když nás někdo požádá o modlitbu, neodbyť to dvěma modlitbičkami, nýbrž vážně, v Ježíšově přítomnosti a s Ježíšem, který se za nás všechny přimlouvá u Otce.“

Končil papež František svoje kázání při ranní mši v kapli Domu sv. Marty.

Otazníky na „synodální cestou“ německé církve

Německo. Mezi německými biskupy se objevuje stále více kritických hlasů vůči tzv. „synodální cestě“, kterou si episkopát odhlasoval na svém jarním plenárním zasedání.

Zasazena je do rámce odpovědi na jev sexuálního zneužívání nezletilých. Začít má již v září a prostřednictvím debat za účasti světských grémií a externích odborníků se chce zabývat otázkami jako je rozdělení moci v církvi, smysl celibátu a možnosti změn v katolické sexuální etice. Z Berlína telefonuje korespondent Vatikánského rozhlasu Tomasz Kycia:

„Již po zakončení plenárního zasedání episkopátu kardinál Reinhard Marx řekl, že navzdory bouřlivé a kontroverzní debatě biskupové ideu „synodální cesty“ jednohlasně schválili. Podle portálu kath.net se nicméně „někteří biskupové zdrželi hlasování“.

Kardinál Rainer Maria Woelki se vyjádřil kriticky o jednostranných reformách. V článku pro stránky Die Tagespost napsal, že „ti, kdo uvnitř církve i mimo ni energicky naléhají na zdobrovolnění celibátu, nový pohled na homosexualitu, kněžství žen a všeobecné akceptování mimomanželské sexuality zatím neodpověděli na otázku, proč u německých protestantů, kteří již toto všechno mají, není situace lepší.“ Kardinál Woelki konstatoval, že se příliš rychle zapomnělo na apel papeže Benedikta XVI. „na odsvětštění“ církve v Německu.

Na stránkách téhož deníku hájil kněžský celibát kolínský pomocný biskup Dominikus Schwaderlapp, a v deníku Aachener Zeitung cášský biskup Helmut Dieser přesvědčoval, že celibát není věcí donucení, nýbrž „charismatem, biblickou formou života a následování Ježíše.“

Pasovský biskup Stefan Oster v rozhovoru pro Passauer Neue Presse řekl, že „celibát je formou života, kterou si zvolil Ježíš a proto je velkým pokladem, za který stojí za to bojovat“, dodal nicméně, že nenáleží k pokladu víry a lze o něm diskutovat. Jinak je tomu s otázkou katolické sexuální etiky. Jak v citovaném rozhovoru, tak i v dlouhém textu na své internetové stránce zdůraznil, že tato otázka se týká celé všeobecné církve a nemohou o ní rozhodovat němečtí biskupové. Vyjádřil přesvědčení, že „papež Jan Pavel II. nám ve své Teologii těla představil učení odpovídající aktuálnímu poznání o člověku.“ Podle pasovského ordináře bychom se měli rovněž ptát, „proč to, co bylo dříve hříchem, nyní už hříchem není, a dokonce tomu lze žehnat.“

Dodává z Německa náš korespondent Tomasz Kycia.

Návrh řešit na německé půdě problémy celé církve kritizoval v otevřeném listu kardinálu Marxovi také katolický intelektuál George Weigel. „Církev v Německu, zemi mých předků, umírá. Připodobňování se liberálnímu protestantismu jí oživení nepřinese, protože je ve stavu agónie, konstatuje tento publicista a autor nejznámější biografie Jana Pavla II. v reakci na ohlášený synodální proces v Německu.

George Weigel připomíná, že podobnou cestou se před lety vydala anglikánská církev a dnešním výsledkem je naprostý rozklad. Americký intelektuál polemizuje také s útoky na kněžský celibát halené do boje se zneužíváním. Podle něj jde o projev cynismu. Kdyby měl být celibát důvodem zneužívání v církvi, museli bychom ve stejné logice konstatovat, že manželství je důvodem zneužívání v rodinách. Weigel připomíná, že protestantské komunity, v nichž celibát neexistuje, mají stejný problém se zneužíváním jako katolická církev.

Za stejně nepodložené považuje George Weigel tvrzení, že církev se zatím dostatečně nevěnovala významu sexuality v lidském životě. Znamená to snad – ptá se rétoricky – že *Teologie těla* od Jana Pavla II. nebyla ještě do němčiny přeložena? Patrně však přeložena byla, avšak je příliš obsírná a složitá na to, aby si ji němečtí katolíci mohli vzít za svou – dodává s neomaleností anglického humoru George Weigel.

Podobnou smeč reaguje také na problémy, které mají dnes němečtí biskupové se sexuální etikou. Podle Weigela plynou z prostého faktu, že již mnoho let, přinejmenším od doby encykliky *Humanae vitae*, rezignovali na hlásání toho, co v této věci učí církev.

Otec Cantalamessa: Při adoraci se stáváme autentickými v nejhlubším smyslu

Významu adorace a jejímu místu v životě křesťana věnoval otec Raniero Cantalamessa své čtvrté postní kázání, které přednesl dnes ráno ve vatikánské kapli Redemptoris Mater před papežem Františkem a jeho spolupracovníky z Římské kurie.

Uvedl jej připomínkou setkání Františka z Assisi s egyptským sultánem al Kamilem, od něhož letos uplynulo 800 let. Františkánské prameny totiž referují o Františkově listu, adresovaném „Vládcům národů“ po návratu z Orientu. Se zřejmou aluzí na muslimské muezziny svolávající k modlitbám František vybízí křesťanské vládce, aby každý večer „prostřednictvím vyvolávače nebo jiného znamení“ ohlašovali, že „všechny lid má vzdát chválu a dobrořečit všemohoucímu Pánu Bohu“ (Fonti Francescane, č. 213).

„Je to krásný příklad nejen dialogu mezi různými náboženstvími, ale také vzájemného obohacení. Jedna misionářka, která mnoho let pracovala v jisté africké zemi napsala tato slova: „Jsme povoláni odpovědět na základní potřebu člověka, na hlubokou potřebu Boha, řízen po Absolutním, učit lidi Boží cestě a učit je modlitbě. Právě proto mají muslimové v těchto oblastech tolik proselytů: učí ihned a prostým způsobem uctívat Boha.“

My křesťané máme jiný obraz Boha – Boha, který je nejprve nekonečnou láskou a teprve pak nekonečnou mocí, pokračoval papežský kazatel. Jako velkou chartu křesťanské adorace ocitoval Ježíšova slova k samařské ženě ze 4. kapitoly Janova evangelia, kde Ježíš vysvětluje, že úcta k Bohu není vázána na místo, protože „Bůh je duch, a kdo ho uctívají, mají ho uctívat v duchu a v pravdě“ (srov. Jan 4, 21-24).

„Teprve Nový zákon povýšil slovo adorace k této důstojnosti, kterou dříve nemělo. Ve Starém zákoně se adorace obracela kromě Boha také v některých případech k andělovi (srov. Nu 22,31) nebo ke králi (1 Sam 24,9). V Novém zákoně však při každém pokusu uctívat někoho jiného než Boha nebo osobu Krista, přichází bezprostřední reakce: „Nedělej to! Adorace patří pouze Bohu“. Jakobychom v opačném případě byli vystaveni smrtelnému nebezpečí. Právě to Ježíš na poušti opakuje ustavičně pokušiteli, který chce, aby se před ním sklonil: „Je psáno: Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu sloužit“ (Mt 4,10).

Církev rozvinula toto učení a rozlišuje mezi adorací náležející výlučně Bohu, označované jako *latria*, a úctě ke světcům (*dulia*), a úctě vyhrazené Panně Marii (*iperdulia*). Adorace tedy patří jedině Bohu. Původní řecký výraz proskynésis, užívaný v evangeliích a Zjevení sv. Jana, znamenal konkrétní gesto klanění, položení se na zem tváří k zemi na znamení úcty a podřízenosti, vysvětluje dále otec Cantalamessa. Pouze v dialogu se Samaritánkou a v 1. listu Korinťanům (14,25) začíná označovat vnitřní postoj duše vůči Bohu.

Nás však zajímá především to, jak tuto adoraci praktikovat, pokračoval papežský kazatel. Navzdory dlouhým přípravám má adorace charakter intuice, a proto zpravidla nemá dlouhého trvání:

„Je jako záblesk světla v noci. Je to však zvláštní světlo: ani ne tak světlo pravdy, jako světlo skutečnosti. Je to prožitek velikosti, majestátu, krásy a zároveň dobroty Boha a jeho přítomnosti, který nám vyráží dech; jakési ztroskotání v bezbřehém a bezedném oceánu Boží vznešenosti.“

Výrazem adorace je ztišení a mlčení. „Když „smysly obklopuje nekonečné ticho a s pomocí ticha zestárnou vzpomínky“, říkal jeden z pouštních otců, nezbyvá než adorovat. K tomuto postoji dospívá také Job, když se na konci svého příběhu setkává se Všemohoucím a zvolá: „Co ti odpovím, když jsem tak bezvýznamný! Kladu si na ústa ruku.“ A svatý Řehoř Naziánský přímo říká, že adorovat znamená vzdát Bohu „chvalozpěv ticha“ (Carmi, 29, PG 37,507).

„Jako když vystupujeme na vysokou horu a s přibývajícím výškou řídne vzduch, tak také čím více se Bohu přibližujeme slova se stále krátí, až nakonec zmlknou docela a spojí se v tichu s tím, který je nevýslovný (srov. Pseudodyoniso Areopagita, Mystická teologie, 3, PG 3,1033). Pokud už musíme něco říci, abychom „zastavili“ mysl a zabránili jí v těkání po jiných předmětech, je dobré učinit tak nejkratším slovem, jaké máme: Amen, Ano. Adorovat totiž znamená přitakat. Znamená svolit, aby Bůh byl Bohem. A říci ano Bohu jakožto Bohu a sobě sama jako Božímu stvoření.“

Adorace tedy vyžaduje sklonění se a mlčení. Přece však nás může napadnout několik otázek: „Je takové gesto hodné člověka, neponižuje jeho důstojnost? A dokonce, je vůbec hodné Boha má skutečný Bůh zapotřebí, aby se před ním stvoření klanělo? – tázal otec Cantalamessa. Nemá smysl to popírat, adorace obsahuje také aspekt radikálního ponížení, oběti, a proto dosvědčuje, „že Bůh je Bohem a nikdo a nic nemá právo na existenci před ním jinak než z jeho milosti. Za oběť tedy přináším své „já“, svou soběstačnost.

„Při adoraci se osvobozuje „pravda, která byla vězněm nespravedlnosti“. Stáváme se „autentickými“ v nejhlubším slova smyslu. V adoraci předjímáme již návrat všech věcí k Bohu. Svěřujeme se smyslu a proudění bytí. Tak jako voda nachází pokoj ve svém plynutí do moře a ptáče svou radost v následování poryvů větru, tak adorující je nachází v adoraci.“

Klanění Bohu tedy není povinností, nýbrž privilegiem a hlubokou lidskou potřebou. Právě k tomu byl člověk učiněn. Nietzscheho představa Boha jako orientálního vladaře lačnického po počtách na svém nebeském trůnu (srov. Radostná věda, č. 135) se naprosto mýjí s biblickým Bohem. Adorace totiž musí být svobodná. Právě svoboda ji činí hodnou Boha a zároveň i hodnou člověka.

Katolická církev zná zvláštní formu tohoto klanění, kterým je eucharistická adorace, pokračoval papežský kazatel. Její rozvoj mimo mši je poměrně nedávným projevem křesťanské zbožnosti. Rozvinula se na západě počínaje 11. stoletím v reakci na herezi Berengaria z Tours, který popíral „reálnou“ přítomnost Ježíše v eucharistii a mluvil o pouze „symbolické“.

„Od té doby však, lze říci, nebyl žádný světec, v jehož životě bychom nenašli rozhodující vliv eucharistické úcty. Stala se zdrojem nezměrných duchovních energií, jakýmsi stále planoucím ohništěm v Božím domě, u něhož se hráli všichni velcí synové církve.“

Tiché a dlouhé setrvání před svátostným Ježíšem dovoluje člověku vnímat jeho vůli s námi. V adoraci klademe před Krista své plány, abychom učinili místo těm jeho. Boží světlo postupně proniká do srdce a obnovuje ho, dodal otec Cantalamessa a připodobnil tento proces k fotosyntéze, nezbytně nutné k růstu zelených rostlin.

„Musíme být jako tyto zelené listy, které jsou symbolem eucharistických duší a kontemplativních duší. V rozjímání „slunce spravedlnosti“, kterým je Kristus, se zaměřují na výživu, kterou je Duch svatý, ve prospěch celého velkého stromu, jímž je Církev. Jde o to, co jinými slovy říká apoštol Pavel, když píše: „My všichni s nezakrytou tváří odrážíme jako v zrcadle velebnost Páně, a tak se přetvořujeme stále víc a víc k zářivé podobě, jakou má on. Působí to Duch Páně (2 Kor 3,18).“

Jenom Bůh ví, kolik skrytých milostí sestoupilo na církev díky těmto adorujícím duším, pokračoval papežský kazatel. Připomněl také, jak velkou evangelizační sílu eucharistické adorace dosvědčují komunity, které ji zařadili do svého pravidelného programu. Mnozí náhodně vstoupivší do adorační kaple naléhavě zakusili Boží přítomnost.

„Křesťanská kontemplace není nikdy jednosměrná. Nespočívá v pohledu do sebe, v hledání svého hlubokého já. Spočívá vždy ve dvou pohledech, které se setkávají. Skvěle jistě kontemploval eucharistii onen rolník z farnosti v Ars, když na dotaz svatého faráře po tom, co

dělá při všech svých návštěvách kostela, odpověděl: „Nic, já hledím na něj a on hledí na mne!“

Přestože my někdy klopíme oči, Boží pohled nikdy nemizí. Naše kontempace se někdy omezuje na prosté doprovázení Ježíše a setrvávání pod jeho pohledem. Jakkoli jsme nepatrní a hříšní, zůstáváme vždy těmi, které miluje a za které dal život.

„Když kontemplujeme Ježíše v oltářní svátosti, uskutečňujeme proroctví vyslovené ve chvíli Ježíšovy smrti na kříži: „Budou hledět na toho, kterého probodli“ (Jan 19, 37). Tato kontempace je však sama proroctvím, neboť předjímá to, co budeme navždy činit v Nebeském Jeruzalémě. Je to nejvíce eschatologická a prorocká činnost, jakou v církvi můžeme uskutečňovat.“

Když jsme před svatostánkem vytváříme již nyní jediný sbor s církví těch, kdo nás předešli, a jsou takříkajíc po druhé straně oltáře, oni v blaženém patření a my ve víře.

Na závěr své čtvrté postní promluvy papežský kazatel připomněl Charismatickou obnovu v Duchu svatém, která se v katolické církvi rozvíjí od roku 1967. Zdůraznil, že nejde o církevní hnutí v běžném slova smyslu, nýbrž o proud milosti určený pro celou církev. Na jejím počátku byla mimořádná zkušenost adorace, jakou prožili studenti Univerzity Duquesne v Pittsburghu během duchovních cvičení

„Bázeň Hospodinova se rozproudila mezi námi, jakási posvátná hrůza bránila, abychom pozvedli oči. On tam byl osobně přítomen a my jsme měli strach, že neobstojíme v přemíře jeho lásky. Uctívali jsme ho a přitom jsme poprvé objevili, co znamená adorovat. Prožili jsme šířící zkušenost strašlivé reálnosti a přítomnosti Boží. Od té chvíle jsme s novou a přímou zřejmostí pochopili obrazy Jahve, který na hoře Sinaj hřměl a vzplanul ohněm svého bytí, pochopili jsme Izájášovu zkušenost a jeho výrok o tom, že náš Bůh je planoucí pohlcující oheň. Tato posvátná bázeň byla v jistém smyslu totéž co láska, alespoň tak jsme ji my vnímali. Bylo to cosi svrchovaně milého a krásného, třebaže nikdo z nás neviděl žádný smysly vnímatelný obraz. Bylo to jakoby nádherná a oslnivá osobní skutečnost Boha vstoupila do místnosti a naplnila ji i nás.“

Citoval otec Cantalamessa svědectví z prvních exercicií katolické charismatické obnovy. Prožitek Božího majestátu a dobroty, bázně a lásky, „strašlivé a fascinující tajemství“, jak jej definují religionisté. Ten, kdo těmito slovy charakterizoval zkušenost toho okamžiku, nevěděl, že činí téměř dokonalou syntézu rysů, které charakterizují biblického Živého Boha.